

LAUSUNTO SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN ASUMISPERUSTEISTA SOSIAALITURVAA KOSKEVAAN LAKIESITYKSEEN

Arvoisa vastaanottaja

Alla pyytämämme vastine toimittamaanne lakiesitykseen. Esitämme, että esityksenne mukaiset aikarajat toteutuessaan eivät koskisi lähetyks- ja kehitysyhteistyössä toimivia työntekijöitä. Näkemyksemme mukaan laadittu esitys olisi voimaan astuessaan hyvin haasteellinen Suomen Lähetyksseuralle (jatkossa: Lähetykseura).

Lähetyks- ja kehitysyhteistyön toiminnan pitkäjänteisyys

Lähetyks- ja kehitysyhteistyö on pitkäjänteistä työtä. Ensimmäiset Lähetykseuran lähettämät lähetyksyöntekijät saapuivat Ambomaalle, nykyisen Namibian alueelle vuonna 1870. Lähetykseuran työ on tänä päivänä laajentunut Namibiasta 30 muuhun maahan, joista keskimäärin kahdessakymmenessä on Suomesta lähetettyjä työntekijöitä eri mittaisilla ulkomaankomennuksilla. Lähetykseuran työlle on kuitenkin tyypillistä, että ulkomaan komennukset kestävät tavanomaista pitempään, koska työntekijöiltä edellytetään paikallisen kielen ja kulttuurin hyvää tuntemusta. Usein esim. englannin kieli on vain perustyökalu, jonka avulla opiskellaan paikallinen työssä vaadittava kieli. Tämä prosessi kestää useamman vuoden ja on myös Lähetykseuralta merkittävä taloudellinen investointi. Lisäksi olosuhteet eri maissa ovat usein sellaisia, että lähetyks- ja kehitysyhteistyön projektit tarvitsevat usein suomalaisen asiantuntijan pitempiäaikaista työpanosta, ja siten kyseiset projektit saadaan harvoin päätökseen esityksessä mainitun ylärajan, viiden vuoden aikana. Esitetty lakiuudistus aiheuttaisi komennuksella olevien työntekijöiden sellaisen kutsumisen Suomeen, jonka ainoana tarkoituksena olisi työntekijän pitäminen asumisperusteisen sosiaaliturvan piirissä.

Viisumi- ja työlupaprosessien työllistävyys

Usean työalueen työlupa- ja viisumiprosessit kestävät ajallisesti pitkään ja ovat työläitä. Esimerkiksi joidenkin Afrikan maiden kohdalla prosessit kestävät useita kuukausia, joskus jopa vuoden. Pidempi, pakollinen oleskelu Suomessa edellyttäisi työlupien ja viisumien uusimista. Lisääntyneiden kustannusten ja työmäärän lisäksi tämä olisi ongelmallista myös työntekijöillemme, sillä Lähetykseura pystyy ilmoittamaan työkauden alkupäivän vasta tarvittavien lupien myöntämisen jälkeen. Usein työalueelle voidaan siirtyä vasta lupien ollessa voimassa. Kokonaisuudessaan tämä lisää työntekijöiden epätietoisuutta. Työntekijä voi joutua työllistämään itsensä lupaprosessien kestäessä määräämättömäksi ajaksi. Myös työttömyyden uhka on todellinen.

Määräaikaisten työsuhteiden lisääntyminen ja syvällisen osaaminen heikkeneminen

Ehdotettu uudistus lisäisi lyhyitä määräaikaista työsuhteita, sillä työntekijöiden olisi Suomessa oleskelunsa ajaksi etsittävä itselleen uusi työ. Tällöin työntekijä ei välttämättä enää palaa takaisin alkuperäiseen tehtäväänsä Lähetykseuraan. Vuosien ajan karttuva, syvällinen osaaminen ja kohdemaan kielen oppiminen heikkenee ja lähetyks- ja kehitysyhteistyö muuntuu lyhytjänteiseksi määräaikaiseksi tekemiseksi. Edelleen haasteet työntekijöiden rekrytoinnille lisääntyvät merkittävästi.

Sosiaaliturvasopimuksen haasteellisuus Israelissa

Lähetysseuralla on Israelissa useita lähetettyjä työntekijöitä sekä toimintakeskus Jerusalemissa. Selvyys siitä, kumman valtion sosiaaliturvajärjestelmään työntekijä kuuluu, on hyvin haasteellista. Joitakin vuosia sitten Suomen Eläketurvakeskus antoi työntekijälle kielteisen päätöksen Suomen sosiaaliturvaan kuulumisesta. Eläketurvakeskus kehotti Lähetysseuraa anomaan työntekijälle oikeutta Israelin asumisperustaiseen sosiaaliturvaan. Prosessi oli pitkä eikä vaivannäöstämme huolimatta tuottanut toivottua tulosta. Israelin viranomaiset muun muassa kadottivat hakemuksemme. Valitettuamme asiasta Sosiaali- ja terveysministeriöön saimme asiasta myönteisen päätöksen: työntekijämme katsottiin kuuluvan Suomen sosiaaliturvaan. Tämän vuoksi Lähetysseura esittää, että lähetetty työntekijä kuuluisi komennuksensa ajan aina Suomen sosiaaliturvan piiriin.

Lähetysseuran komennusmatkavakuutuksen kustannusten nousu

Esityksessä oli otettu kantaa myös lähetettävien työnantajien hankkimiin komennusmatkavakuutuksiin. Lähetysseuran komennusmatkavakuutus ei ole esityksessä mainitun laajuisen vaan suppeampi. Esityksen mukaisen vakuutuksen hankkimisella olisi merkittäviä taloudellisia vaikutuksia Lähetysseurassa. Lisäksi Lähetysseuran hankkiman komennusvakuutuksen perusteena on vakuutettavan työntekijän kuuluminen Suomen sosiaaliturvaan. Vakuutus, joka sallisi sosiaaliturvan ulkopuolella olevien vakuuttamisen olisi tietojemme mukaan nykyisin ottamaamme vakuutusta kalliimpi.

Lähetysseuran esitys

Lähetysseura esittää, että jotta lähetys- ja kehitysyhteistyö voisi jatkossakin olla pitkäjänteistä, tuloksellista työtä, lähetettyjen työntekijöiden kuuluminen Suomen asumisperusteisen sosiaaliturvan piiriin on ensiarvoisen tärkeää. Esitämme, etteivät esityksen mukaiset aikarajat toteutuessaan koskisi lähetys- ja kehitysyhteistyössä toimivia työntekijöitä.

Helsingissä, 13.8.2018

Kunnioitavasti
SUOMEN LÄHETYSSEURA RY

Tero Norjanen
Ulkomaantyön johtaja

Mari Tuohimaa
Kehitysyhteistyöpäällikkö